

ЗАНЯТТЯ № 10

Тема: Дослідження периферійного пульсу та вимірювання артеріального тиску.
Проміжний контроль знань з обстеження пацієнтів з патологією серцево-судинної системи.

Актуальність теми: пульс та артеріальний тиск – це не лише основні параметри функціонального стану серцево-судинної системи, а й важливі показники для оцінки життєдіяльності організму. За змінами пульсу та тиску можна судити про реакцію організму на різні екзогенні та ендогенні впливи і загалом використовуються в клінічній практиці для визначення важкості стану хворого. При цьому вони є технічно простими й доступними методами обстеження.

2. Навчальні цілі заняття:

Знати:

- нормальну гемодинаміку;
- механізми руху крові по судинах;
- регуляцію судинного тону;
- методик дослідження артеріального пульсу;
- властивості пульсу в здорової людини;
- можливі патологічні зміни властивостей пульсу;
- дослідження венного пульсу та його діагностичне значення;
- дослідження капілярів;
- суть артеріального тиску та критерії нормального артеріального тиску за ВООЗ;
- правила й техніку вимірювання артеріального тиску;
- діагностичне значення патологічних відхилень від норми артеріального тиску.

Вміти:

- проводити дослідження артеріального пульсу;
- інтерпретувати дані дослідження артеріального пульсу;
- вимірювати артеріальний тиск;
- оцінювати результати вимірювання артеріального тиску.

Оволодіти:

- методами дослідження судин.

3. Виховна ціль: полягає в усвідомленні студентами важливості оволодіння методами дослідження судин та вмінням інтерпретувати отримані дані. Студентам

підкреслюється, що судинні катастрофи проявляються відповідними змінами зовнішнього вигляду хворого. Вихована у собі уважність та спостережливість у комплексі з навичками дослідження пульсу та артеріального тиску можуть врятувати життя людині.

4. Міждисциплінарна інтеграція:

Попередні дисципліни:

- фізика руху рідини;
- нормальна анатомія;
- нормальна фізіологія;
- патологічна анатомія;
- патологічна фізіологія;
- топографічна анатомія;
- медична психологія.

Наступні дисципліни:

- усі клінічні дисципліни.

Внутрішньопредметна інтеграція:

- тема є основою для всіх наступних тем з пропедевтики внутрішніх хвороб .

5. Зміст теми заняття:

1. Артеріальний пульс та методи його дослідження.
2. Властивості пульсу.
  - 2.1. Порівняння пульсу на обох руках.
  - 2.2. Частота.
  - 2.3. Ритм.
  - 2.4. Наповнення.
  - 2.5. Напруження.
  - 2.6. Величина.
  - 2.7. Форма.
  - 2.8. Стан судинної стінки.
3. Дослідження венного пульсу.
4. Дослідження капілярів.
5. Аускультация судин.
6. Артеріальний тиск, методи його визначення.
  - 6.1. Правила й техніка вимірювання артеріального тиску.
  - 6.2. Нормативи артеріального тиску за ВООЗ.
  - 6.3. Поняття про артеріальну гіпертензію.

- 6.4. Артеріальна гіпотензія.
- 6.5. Пульсовий тиск, його діагностичне значення.
- 6.6. Поняття про пульсовий та середній гемодинамічний артеріальний тиск.

6. План та організаційна структура заняття:

Підготовчий етап (40 % часу)

1. Організація заняття.
2. Визначення навчальних цілей та їх мотивація.

Основний етап (45 % часу)

1. У навчальній кімнаті викладач на одному із студентів демонструє методику дослідження артеріального пульсу, вимірювання артеріального тиску. Викладач знайомить також студентів з методикою та діагностичним значенням дослідження пульсу на нижніх кінцівках.

2. У навчальній кімнаті студенти один на одному досліджують артеріальний пульс і вимірюють артеріальний тиск.

3. Проміжний контроль знань з обстеження пацієнтів з патологією серцево-судинної системи.

Заключний етап (15 % часу)

Контроль і корекція рівня професійних вмінь і навичок. Аналіз результатів проміжного контролю знань з обстеження пацієнтів з патологією серцево-судинної системи.

Контрольні питання:

1. Які судини доступні для визначення пульсу (артеріального, венного)?
2. Що таке артеріальний пульс?
3. Які властивості пульсу необхідно визначати під час його дослідження?
4. У яких випадках спостерігається різний пульс?
5. Яке діагностичне значення частого пульсу?
6. Які причини рідкого пульсу?
7. Чи завжди рідкий пульс є еквівалентом брадикардії?
8. Характеристика пульсу за наявності недостатності клапанів аорти?
9. Характеристика пульсу хворих зі стенозом устя аорти.
10. Дефіцит пульсу, методика його визначення й діагностичне значення.
11. Що таке *pulsus durus*?
12. Діагностичне значення альтернуючого пульсу.
13. Діагностичне значення дикротичного пульсу.
14. Як вимірюється артеріальний тиск за методом С.П. Короткова?

15. Нормативи артеріального тиску за критеріями ВООЗ.
16. Які основні параметри визначають показники систолічного та діастолічного тиску?
17. Коли спостерігається артеріальна гіпертензія?
18. Яке діагностичне значення збільшення та зменшення пульсового тиску?
19. Як визначити середній гемодинамічний артеріальний тиск?
20. Що таке позитивний і негативний венний пульс?

Підведення викладачем підсумків заняття.

Домашня самопідготовка:

1. Методика дослідження артеріального пульсу.
2. Основні властивості артеріального пульсу та їх діагностичне значення.
3. Методика дослідження артеріального пульсу.
4. Основні властивості артеріального пульсу та їх діагностичне значення.
5. Позитивний та негативний венний пульс.
6. Артеріальний тиск, методи його вимірювання та діагностичне значення.

Література:

1. Пропедевтика внутрішньої медицини /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 5-е вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – С. 172–188.
2. Пропедевтика внутрішньої медицини /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 3-є вид., виправл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2013. – С. 172–188.
3. Основи внутрішньої медицини: Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Яворський О.Г., Нейко Є.М. та ін.; за ред. проф. О.Г. Яворського. – 2-е вид. – К.: Здоров'я, 2004. – С.158–168.
4. Яворський О.Г., Ющик Л.В. Пропедевтика внутрішніх хвороб у запитаннях і відповідях. К.: Здоров'я, 2003. – 234–276.
5. Пропедевтика внутрішніх хвороб /Децик Ю.І., Нейко Є.М., Пиріг Л.А. та ін.; за ред. Ю.І. Децика.– К.: Здоров'я, 2000. – С.154–164.
6. Яворський О.Г. Схема історії хвороби (для студентів III курсу). – Львів, 1992. – 16 с.